

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015

**Alkotmányjogi panaszához és az érintett
törvény hatályba lépésének
felfüggesztése iránti kérelméhez
kapcsolódó kiegészítő irata**

kezelés beindítás!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	10 / 1176-2 / 2013.
Érkezett:	2013 AUG 21.
Féldány:	3
Melléklet:	9 db
Kezelőiroda:	<i>P-1</i>

Országos Takarékszövetkezeti Szövetség

Képv.:

Dr. Petrovai György

dr. Petrovai György
egyéni ügyvéd

indítványozónak

**a szövetkezeti hitelintézetek
integrációjáról és egyes gazdasági
vonatkozású jogszabályok módosításáról
szóló 2013. évi CXXXV. törvény egyes
rendelkezései alaptörvény-
ellenességének megállapítása és
megsemmisítése iránt, IV/01176/2013.
számon nyilvántartásba vett ügyében**

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, **dr. Petrovai György egyéni ügyvéd**

által képviselt Országos

Takarékszövetkezeti Szövetség

Indítványozó), Magyarország Alaptörvénye 24. cikk (2) bekezdésének c) pontjára, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 26. § (2) bekezdésére alapulva – 2013. július 23-án – **alkotmányjogi panasz indítványt** terjesztem elő, melyet a T. Alkotmánybíróság **IV/01176/2013. ügyszám** alatt vett nyilvántartásba.

Az alkotmányjogi panaszomban részletezett indokaim alapján indítványoztam, hogy a T. Alkotmánybíróság a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról és egyes gazdasági vonatkozású jogszabályok módosításáról szóló 2013. évi CXXXV. törvény 1. § (1) bekezdés t) pontja; 4. § (1) bekezdése; 5. §-a; 12. § (2) és (3) bekezdései; 13. § (4) bekezdése; 14. §-a [azon belül a (3) bekezdés]; 15. § (3), (4), (9), (12)-(14) bekezdései; 16. §-a; 17. § (1) bekezdése; 18. § (4), (6)-(7) bekezdései; 19. § (3), (9) bekezdései; 20. § (10) bekezdése **alaptörvény-ellenességét állapítsa meg** és az Alaptörvény 24. cikkelye (3) bekezdésének a) pontja, illetve az Abtv. 41. § (1) és 52. § (3) bekezdése szerint a Törvény kifogásolt rendelkezéseit **semmisítse meg**.

Miután a panasz indítványomban részletezett indokok alapján valószínűsíthető az alaptörvény-ellenesség megállapítása, ugyanakkor a Törvény hivatkozott rendelkezéseinek a döntését megelőző esetleges hatályba lépése súlyos és helyrehozhatatlan kárt, joghátrányt okozna – az Alaptörvény és a jogbiztonság védelme érdekében – kértem a T. Alkotmánybíróságot, hogy a Törvény 15. § (2), (9), (10) és (18) bekezdése 14. § (1) bekezdés 2. mondata szerinti **jogszabályi rendelkezések hatályba lépését – az Abtv. 61. § (2) bekezdése alapján – függeszse fel**.

A T. Alkotmánybírósághoz benyújtott alkotmányjogi panasz indítványomban részletezett közvetlen és közvetett érintettségem igazolására, illetve a Törvény hivatkozott rendelkezései alaptörvény-ellenességének és a megjelölt jogszabályi rendelkezések hatályba lépésének felfüggesztése iránti kérelmem alátámasztására – a panasz indítványomban megfogalmazott indokaim és kérelmeim fenntartása mellett – az alábbi

kiegészítő iratot

és az alkotmányjogi panasz indítványomban foglaltakat alátmasztató

okirati bizonyítékokat

terjesztem elő.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az alkotmányjogi panasz indítványomban igazoltam, hogy a megsemmisíteni kért **törvényi rendelkezések nyomán közvetlen és közvetett jogsérelmet szenvedtem [Abtv. 52. § (1) bekezdés b) pont]**, ezen közvetlen és közvetett jogséreleim fenntartása mellett – érintettségem igazolásához – még elő kívánom adni, hogy a **Törvény 18. § (3) bekezdése szerint, a “törvény hatályba lépésével hatályát veszíti az 1993. október 13-án megkötött, 1998. április 29. napján új tartalommal elfogadott, és azóta többször módosított, Takarékszövetkezeti Integrációs Szerződés”** (a továbbiakban: Integrációs Szerződés). **Ez a törvényi rendelkezés közvetlen hatást gyakorol a működésemmre, érdekképviselési tevékenységemre és jogaimra, jelentős jog- és érdeksérelemet okozva a számomra, a következőkben kirészletezésre kerülő okoknál fogva:**

- A Takarékszövetkezeti Integráció 1993. október 13-án történő megalakítására az Integrációs Szerződés szövetkezeti hitelintézetek általi, állami közreműködéssel megvalósuló, de önkéntes aláírásával került sor, s a Takarékszövetkezeti Integráció fejlesztése, az integrációs együttműködés – ide értve a közös intézményvédelmi rendszer (OTIVA) – erősítése, valamint a központi intézményei feladatkörének kialakítása is belső, önkéntes döntésekkel történt. Ennek alátámasztására és az Indítványozó szerepének bemutatás érdekében mellékelten csatolom a “15 éves az országos Takarékszövetkezeti Szövetség” című kiadványt [I/6. szám]. Az Indítványozó szerepét jól mutatja az is, hogy a belső döntés nyomán többször – utolsóként 2004. március 31-én – módosított **Integrációs Szerződés [I/7. szám alatt csatolva] 1.1.3. és 3.1. pontja az Integráció eleme és egyik központi szerveként definiálja az indítványozó Országos Takarékszövetkezeti Szövetséget.**
- Az Integrációs Szerződés 3.2. pontja megfogalmazza az Indítványozó feladat és hatáskörére, valamint szervezetére vonatkozó alaprendelkezéseket. Ezen alaprendelkezésekre épülően határozza meg a 2012. május 30-tól hatályos alapszabálya [I/8. szám alatt mellékelve] az Indítványozó célját és feladatait. **Az Integrációs Szerződés 4.6. pontja alapján a “Szerződő Felek az Integrációs Szerződést szükség esetén a Szövetség Közgyűlésén hozott határozattal fogják módosítani”. Ennek alapján az Indítványozó alapszabályának 5.2. y) alpontja szerint az Indítványozó közgyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozik az Integrációs Szerződés módosítása.**

Az Integrációs Szerződés 3.2.1. pontja alapján a **“Szövetség Integráció szinten törekszik a tagszövetkezetek piaci pozíciójának megerősítésére, részt vesz a versenyképes termékek létrehozásában, az integrációs szintű üzletpolitika kialakításában, az egységes marketing tevékenység szervezésében, valamint a takarékszövetkezeti szakemberek képzésében és továbbképzésében”**. Az Indítványozó Alapszabályának 2.1. pontja szerint pedig az Indítványozó célja **“a Takarékszövetkezeti Integrációs Szerződésben ... meghatározott elvek és feladatok felvállalásával védeni és képviselni a Szövetség tagjainak és társult tagjainak érdekeit, segíteni őket gazdasági és**

társadalmi feladataik ellátásában”. Ezek nyomán – az Integrációs Szerződés 3.2.3.2. pontjára épülően – határozódtak meg az Indítványozó részletes feladatai [OTSZ alapszabály 2.3. pont].¹

- Az Integrációs Szerződés 3.5.3. és az Indítványozó alapszabálya 16.3. pontja szerint – többek között – “az Integráció csúcsszervei tisztségviselőire vonatkozó javaslat megtétele és a megválasztott tisztségviselők visszahívásáról szóló döntés meghozatala érdekében területi tanácskozásokat (régióértekezleteket) tartanak”. Tekintettel arra, hogy az Integrációs Szerződés 3.2.3.2. és az Indítványozó alapszabályának 5.2. s) alpontja szerint “az Integráció szintű közös álláspont kialakítása a Szövetség tagszervezeteinek a Takarékbank Zrt. közgyűlésén képviselendő részvényesi magatartására” az Indítványozó közgyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozik, ezért a **Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt.** (a továbbiakban: Takarékbank) **tagszervezeti képviselést ellátó tisztségviselői jelölése is az Indítványozó közgyűlésének keretében véglegesítődött. Míg a Törvény 15. § (12) bekezdése és 19. § (9) bekezdése e jogot korlátozza, illetve a 20. § (7) bekezdése esetében pedig lényegében teljesen kizárja.**

Mint azt az alkotmányjogi panasz indítványomban is megjelöltem, a Törvény hatályosulása kapcsán közvetlen vagyoni jellegű hátrány is ér, miután pl. a Törvény 20. § (2) bekezdése szerint a Takarékbank alaptőkéjének a Törvény hatályba lépését követően a 20. § (2) bekezdése szerint megvalósuló első tőkeemelése során a Magyar Posta, mint új részvényes névértéken (2.000 forint) jogosult törzsrésztvényt jegyezni 654.666.000 forint értékben. A Törvény 20. § (7) bekezdése szerint kizárt a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 251. § (1) bekezdésében² meghatározott és ez alapján a Takarékbank alapszabályának [I/ 9. szám alatt mellékelve] 9. (3) alpontjában³, a bejegyzett részvényesek számára biztosított jegyzési elsőbbség gyakorlása.

¹ Az indítványozó OTSZ az Integrációs Szerződés és alapszabálya szerinti feladatai keretében többek között:

- biztosítja, hogy a tagszervezetei a Szövetség keretei között (annak különböző fórumain) vitathassák meg és dönthessék el az Integráció alapvető kérdéseit, az Integrációs Szerződés esetleges módosítását;
- javaslatokat fogalmaz meg az Integráció stratégiájára és üzletpolitikájára vonatkozóan;
- fórumot biztosít tagjai számára, hogy a csoport egészének jövőjét érintő alapvető kérdéseket megvitassák;
- véleményezi a tagszervezeteinek a Takarékbank Zrt-vel, egyes bankszolgáltatásokkal (bankszámlavezetés, likviditásmenedzselés, devizapiaci műveletek, hitelezés) kapcsolatos szerződések alapvető feltételeire vonatkozó keretszerződéseit;
- egyezteteti tagszervezeteinek a csúcshatóság közgyűlésén követendő részvényesi magatartását;
- kezdeményezi az Integrációnak a kedvezményes hitelkonstrukciókban való részvételét és véleményezi az Integráción belüli elosztás módját;
- szervezi az Integráció egységes üzleti arculatának kialakítását.

² Gt. 251. § (1) bek.: “Az alapszabály az alaptőke pénzbeli hozzájárulás ellenében történő felemelése esetére a részvényeseknek, az átváltoztatható, illetve jegyzési jogot biztosító kötvények tulajdonosainak a részvények átvételére elsőbbségi jogot biztosíthat.”

³ Takarékbank Alapszabály 9. (3) alpont: “Ha az alaptőke felemelésére pénzbeli hozzájárulás ellenében kerül sor, a Társaság részvényeseit - ezen belül első helyen a forgalomba hozott részvényekkel azonos részvénytartó részvényt rendelkező részvényeseket - a részvények átvételére vonatkozó elsőbbségi jog illeti meg. ...”

A korábban megjelölt jogsérelmem fenntartása mellett – ahhoz kapcsolódóan – **jogsérelmem ér az által, hogy a Törvény 20. § (2) bekezdése szerint megvalósuló tőkeemelés és a Törvény hatálybalépése nyomán csökken a takarékbanki befektetésem értéke, az alábbiak okán:**

- A Takarékbank saját tőkéje (tehát a tényleges vagyona) az utolsó rendelkezésemre álló 2012-es beszámoló alapján [I/10. szám alatt csatolva] 15.642.000.000 forint, amely a Törvény 20. § (2) bekezdés szerinti, Magyar Posta általi tőkeemeléssel 16.296.986.000 forintra nő. Ebből a vagyomból a Magyar Posta tőkeemelés utáni részesedésére [19,31 %] 3.147.496.842 forint jut, miközben csupán 654.666.000 Ft illetné meg a saját tőke szintjén is, figyelemmel a névértéken történő tőkeemelésre. Vagyis, **a Magyar Posta a különbség összegével 2.492.510.842 forinttal többet szerzett a Takarékbank saját tőkéjéből a többi már bejegyzett részvényes kárára, így az Indítványozó kárára is.** Ez az Indítványozó esetében – a jelenlegi részesedése alapján [0,196%] – 4.885.321 forint kárt okoz, s csökkenti a befektetése értékét.
- **A Törvény 20. § (2) bekezdése szerinti tőkeemelés nyomán jelentősen megváltozik a Takarékbank jelenlegi struktúrája⁴, az Indítványozó OTSZ és a szövetkezeti hitelintézetek kisebbségbe kerülnek,** miközben az Indítványozó és tagszervezetei birtokolják jelenleg még a Takarékbank 58,079 %-os tulajdoni hányadát, ami a nem OTSZ tag szövetkezeti hitelintézetek 2,642 %-os részesedésével együtt majd nem eléri a 61 %-ot [60,721 %]. A többségi tulajdon és ez által a többségi irányítási jog elvesztése nyomán jelentősen leértékelődik az Indítványozó és a szövetkezeti hitelintézetek részesedésének értéke.
- Az Indítványozó Takarékszövetkezeti Integrációban betöltött szerepe⁵ elsőrendű. Az Integrációs Szerződés és saját alapszabálya szerinti jogosultságai és feladatai közé tartozott az Integrációs Szerződésnek a közgyűlésén történő elfogadása; az alapszabálya szerinti képviseleti jog az OTIVA és a Takarékbank testületi ülésein; az integrációs szintű takarékbanki részvényesi magatartás kialakítása és a takarékbanki tisztségviselők jelölése a közgyűlésén, amely tisztségviselőket aztán a Takarékbank közgyűlése megválasztotta. Mivel **a Törvény rendelkezései és az Integrációs Szerződés Törvény általi hatálytalanítása [18. § (3) bek.] ezen jogosítványok jelentőségét erodálják, ezért ez – számokban igazán nem kifejezhető mértékben – csökkenti az**

⁴ A Takarékbank tulajdonosai 60,525 %-ban, azaz 827 599 darab részvényt a hitelintézetek – ezen belül 57,883 %-ban, 791 473 darab részvényt az OTSZ tagszervezetei és 2,642%-ban, 36 126 darab részvényt a nem OTSZ tag hitelintézetek –, 39,275%-ban, azaz 537 024 darab részvényt az MFB [részesedését 2012. november 14. napján, majd 2013. január 17. napján a DZ BANK AG Deutsche Zentral-Genossenschaftsbanktól szerezte meg és ide sorolható az 1 darab részvényt csereügylet keretében, közvetve az MFB 100%-os tulajdonában álló Első Hazai Pénzügyi Szolgáltatásfejlesztési Kft. (EHPSZ Kft.) is]. A részvények további 0,196 %-ának, azaz 2 675 darab részvénynek az indítványozó OTSZ a tulajdonosa, illetve a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány tulajdonában áll még a részvények fennmaradó 0,004 %-a, azaz 61 darabrészvény.

⁵ Ls. Takarékszövetkezeti Integrációs Szerződés és OTSZ Alapszabály

Indítványozó takarékbanki befektetésének az értékét, jelentős jog- és érdeksérelmet okozva az Indítványozónak.

Az érintettségemet támasztja közvetetten az is alá, hogy **a Törvény az általa meghatározott** – az alkotmányjogi panasz indítványomban kifejtettek okán álláspontom szerint egyértelműen alaptörvény-ellenes – **rendelkezéseinek nem teljesítése esetére a tagszervezeteim, mint szövetkezeti hitelintézetek működési engedélyének a visszavonását írja elő [3. §, 17. §]. A működési engedély visszavonása nyomán megszűnik az érintett tagszervezetem, amely csökkenti a tagdíjbevételemet is.**

Mint azt az alkotmányjogi panasz indítványban is megjelöltem, a Törvény hatályosulása folytán közvetett jogsérelem is ér, mivel az alapfeladatom a Törvény hatálya alá tartozó szövetkezeti hitelintézetek túlnyomó többségének (104 szövetkezeti hitelintézetnek), mint tagszervezeteimnek az érdekképviselője. Ebből eredően, a Magyar Posta tőkeemelése [20. § (2) bek.] nyomán – a fentiekben kifejtettek okán közvetett jogsérelem is ér, mivel a tagszervezeteim jelenleg a Takarékbank törzsrészesvényeinek az 57, 883 %-át, ezért a Magyar Posta tőkeemelése nyomán előálló kár jelentős része [1.442.740.050 forint] a tagszervezeteim vagyonában jelentkezik.

A Törvény alkotmányjogi panasz indítványomban és jelen kiegészítésében megtámadott részei a személyemet, s konkrét jogviszonyaimat közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezéseket állapítanak meg, s ennek következtében az alapjogaim közvetlenül és közvetetten sérülnek. Ezen jogsérelmek a Törvény hatálybalépésével egyidejűleg és annak végrehajtása keretében már megvalósultak, vagy a Törvény erejénél fogva előállt jogi helyzetből eredően egyértelműen, belátható időn belül kikényszerítő módon bekövetkeznek.

Az érintettségem igazolása kapcsán hivatkozom a T. Alkotmánybíróságnak a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény egyes rendelkezései alkotmányellenességéről szóló 33/2012. (VII. 17.) AB határozatára, amelyben megfogalmazott követelmények figyelembe vételével érintettségem megítélésem szerint kétséget kizáróan fennáll. A határozat indokolásában a T. Alkotmánybíróság az érintettség, befogadhatóság kapcsán kimondta, hogy „... **a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek. Az Alkotmánybíróság a panaszok befogadhatóságának elbírálása során érintettnek tekintette azokat az indítványozókat, akiknek az ügyében a támadott jogszabály alkalmazása, azaz végrehajtása megkezdődött, illetve a köztársasági elnöki határozatban foglalt felmentéssel teljesült. ... Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az érintettség abban az esetben is megállapítható, ha jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik. ... A panaszhoz csatolt iratokból (szakvizsga bizonyítvány másolata, kinevezési okmány másolata)**

megállapítható, hogy a bírák felmentésére vonatkozó - fent ismertetett - szabályokat figyelembe véve a panaszokat aláíró bírák döntő többsége törvény alapján már felmentési idejét tölti. Mindegyik indítványnak vannak olyan aláírói, akik már a felmentési idejüket töltik, illetőleg akiket még ebben az évben törvény alapján fel fognak menteni. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a befogadhatóság szempontjából releváns érintettség a panaszosok oldalán fennáll."

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az alkotmányjogi panasz indítványomban megfogalmazott, megjelölt alaptörvényellenesség eseteinek és indokainak fenntartása mellett – azokat erősítendő, vagy kiegészítendő – a következőket kívánom előadni, illetve az álláspontomat alátámasztó okirati bizonyítékaimat az alábbiakban kívánom megjelölni:

Ad I. 1. Magántulajdon védelme, tulajdonhoz fűződő alapjogok

a) A tulajdonhoz való jog alkotmányos garanciáinak sérülése

A Törvény alapján a szövetkezeti hitelintézeteknek – a Törvény 1. § (1) bekezdés c) pontja szerinti „Előzetes kötelezettségvállaló nyilatkozat” megtételével párhuzamosan – **a Takarékbank alapszabályában rögzített kiemelt kérdések⁶ tekintetében szavazatelsőbbiséget biztosító „B” sorozatú szavazatelsőbbégi részvényeiket a 19. § (3) bek. a) pontja szerint letétbe kellett helyezniük és ezen letétbe helyezett elsőbbségi részvényeket értékesíteniük kellett az MFB felé a Törvény 13. § (4) és 20. § (11) bekezdésében foglalt rendelkezések teljesítése érdekében.** Mindezt oly módon, hogy a Takarékbank 20. § (7) szerinti közgyűlés időpontjáig az érintett elsőbbségi részvények fölött a tulajdonjoguk megszűnjön, anélkül, hogy új, kötelező „C” sorozatú elsőbbségi részvényekhez fűződő jogokról a Törvény rendelkezne. Figyelmmel a „B” sorozatú elsőbbségi részvényekhez fűződő többlet jogokra, **ez sérti az Alaptörvény XIII. cikkelyében megfogalmazódó tulajdonhoz fűződő alapjogokat, miután az alkotmányos tulajdoni védelem kiterjed a tulajdon önállósult részjogosítványaira, minden dologi jogra** [17/1992. (III.20.) AB határozat]. **A törvényhozó a tulajdonhoz fűződő jogok gyakorlását korlátozhatja, de ez a jog nem jelentheti az alkotmányos korlátok jogalkotó általi áthágatóságát, s nem vezethet oda, hogy az alapvető jog tartalma kiüresedjen** [Dr. Vörös Imre alkotmánybíró párhuzamos véleménye a 64/1993. (XII.22.) AB határozathoz]. Már pedig a jogalkotó a Törvény érintett rendelkezéseivel a szövetkezeti hitelintézetekkel, mint

⁶ A Takarékbank Alapszabályának 8. (5) alpontja szerint a közgyűlésen jelenlévő elsőbbségi részvények több, mint felét képviselő részvényesek igenlő szavazata is szükséges

- a) az Alapszabály 3. fejezetében meghatározott központi funkciókkal,
- b) a Társaság stratégiájával,
- c) az Alapszabály 13. fejezet (2) pontjának a) [döntés – ha a Gt. másképp nem rendelkezik - az Alapszabály megállapításáról és módosításáról]; b) [döntés a Társaság működési formájának megváltoztatásáról]; c) [a Társaság átalakulásának és jogutód nélküli megszűnésének elhatározása] ; d) [a Felügyelőbizottság tagjainak megválasztása, visszahívása, díjazásának megállapítása]; valamint i) [döntés – ha a Gt. másképp nem rendelkezik – az alaptőke leszállításáról] bekezdéseivel

kapcsolatos határozati javaslatok elfogadásához.

a Takarékbank részvényesei vonatkozásában ezt teszi.

Fontos tény, hogy a **Köztársasági Elnök a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról és egyes gazdasági vonatkozású jogszabályok módosításáról** szóló, az Országgyűlés által 2013. június 27-én, kivételes sürgős tárgyalás keretében elfogadott T/11651. számú törvényjavaslatot – alkotmányos aggályai nyomán – 2013. július 03. napján visszaküldte az Országgyűlésnek **megfontolásra** [a Köztársasági Elnök átiratát I/11. szám alatt csatolom]. Az egyik legfőbb államfői aggály is a hitelintézetek tulajdonosai jogainak a Törvény általi korlátozása, szervezeti és működési szabályzatainak kötelezően előírt átalakítása volt.

Az Államfő a levelében foglaltak értelmében a tulajdonhoz való alkotmányos alapjog korlátozásának indokolt és arányos voltát sem látta bizonyítottnak. Mindezek mellett az íromány visszaküldését azzal is indokolta, hogy a részvényesi jogok érvényesülése nem kellően biztosított, a jogorvoslati lehetőségek hiányoznak. E tekintetben maga is tételesen hivatkozott az egyes vitatott jogszabályhelyekre. A Köztársasági Elnök a Takarékbank, az Integrációs Szervezet és a tagok közötti jogviszony tekintetében általánosságban hiányolta a tulajdonjog korlátozás szükségességi-arányossági mércének történő megfelelését. Mindezek felül az Államfő az új integráció megindítása esetére sem látta biztosítottnak a tulajdonosi jogok érvényesítésének lehetőségét.

b) A kisajátítás alkotmányos feltételeinek hiánya

A Törvény 20. § (2) bekezdése szerinti tőkeemelés lényegében “kisajátítás”, hiszen a Magyar Posta, mint állami tulajdon, a Törvény erejénél fogva vagyont von el a Takarékbank egyéb már bejegyzett részvényeseitől, miközben az Alaptörvény XIII. cikkelyének (2) bekezdése szerint tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, valamint teljes, felétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet. Ez esetben pedig közérdek és kivételesség, valamint kártalanítás, mint alkotmányossági feltétel fennállása nélkül kap a Magyar Posta a Törvény erejénél fogva tulajdont (többlet vagyont), ami sérti az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdését, ezért a hivatkozott törvényi rendelkezés ez okból is alaptörvény-ellenes.

A “kisajátítás” – az alkotmányjogi panasz indítványban megjelöltek felül – tehát az által is megvalósul, hogy a Takarékbank saját tőkéje az utolsó rendelkezésemre álló 2012-es beszámoló alapján 15.642.000.000 forint, amely a Törvény 20. § (2) bekezdés szerinti, Magyar Posta általi tőkeemeléssel 16.296.986.000 forintra nő. Ebből a vagyomból a Magyar Posta tőkeemelés utáni részesedésére [19,31 %] 3.147.496.842 forint jut, miközben csupán 654.666.000 forint illetné meg a saját tőke szintjén is, figyelemmel a névértéken történő tőkeemelésre. Vagyis, **a Magyar Posta a különbözet összegével 2.492.510.842 forinttal többet szerzett a Takarékbank saját tőkéjéből a többi már bejegyzett részvényes kárára.** Ez az Indítványozó esetében – a jelenlegi részesedése alapján [0,196%] – 4.885.321 forint, míg a tagszervezeteim esetében – a jelenlegi 57, 883 %-os részesedése alapján - 1.442.740.050 forint kárt okoz, s csökkenti a befektetések értékét. Már pedig a T. Alkotmánybíróság gyakorlata szerint **a kisajátítás általi joghatásnak**

az elérni kívánt céllal arányosnak kell lennie. Ha a beavatkozás nem ennek megfelelően valósul meg, akkor következik be a tulajdonhoz való jog alkotmányellenes korlátozása [2299/B/1991. AB határozat, 29/1993. (V.4.) AB határozat, 2/1990. (II.18.) AB határozat, 7/1991. (II.28.) AB határozat].

A tulajdonhoz való jognak és a tulajdonnal való rendelkezés jogának az Alaptörvény XIII. cikkelyében rögzített alkotmányos garanciáját sérti a Takarékbank alaptökejének a Törvény 20. § (2) bekezdése szerint megvalósuló felemelés a tekintetben is, hogy a Magyar Posta, mint új részvényes névértéken (2.000 forint) jogosult törzsrészvényt jegyezni 654.666.000 forint értékben, miközben a 20. § (7) bekezdése kizárja a Gt. 251. § (1) bekezdésében meghatározott és ez alapján a Takarékbank Alapszabályának 9. (3) alpontjában bejegyzett részvényesek számára biztosított jegyzési elsőbbséget. A T. Alkotmánybíróság gyakorlata szerint **alkotmányellenes az olyan kisajátítás, amely esetén a tulajdonkorlátozás kártalanítás nélkül következik be** [64/1993. (XII.22.) AB határozat], illetve **a tulajdonkorlátozás a közérdekekkel nem arányos** [64/1993. (XII.22.) AB határozat].

A Törvény 19. § (11) bekezdése szerint a Folyamatban lévő engedélykérelemmel rendelkező hitelintézetnek⁷ – a Törvény 12. § (2) bekezdésének való megfelelés érdekében – a Törvény hatályba lépését követő 30 napon belül át kellett ruháznia a Takarékbank tulajdonában álló törzs- és elsőbbségi részvényeit az MFB részére.

Összegezve kimondható, hogy a Törvény fent hivatkozott 20. § (2) bekezdése, valamint a panasz indítványomban korábban és most megjelölt esetek [13. § (3) és (4) bek., 19. § (6), (9) és (11) bek., 20. § (9)-(11) bek.] **nem felelnek meg az Alaptörvény XIII. cikkelye (2) bekezdésben meghatározott követelménynek, a kisajátítás egyik alkotmányos feltételének, mivel a tulajdonelvonás nem közérdekből történik, a kisajátított vagyon magánérdeket szolgál/szolgálhat.** Hiszen a Törvény preambuluma utolsó bekezdése, mely szerint az Állam a tulajdonosi pozícióját – annak saját hatáskörében történő megítélése nyomán, hogy teljesültek a törvényben megfogalmazott célok – az érintett szövetkezeti hitelintézetek véleményének megkérdezése nélkül értékesítheti úgy, hogy **a vevő személye kapcsán semmilyen feltétel nem kerül meghatározásra, így az akár magánszemélyek meghatározott köre, vagy a szövetkezeti hitelintézetek versenytársai is lehetnek,** illetve a Magyar Posta és az MFB fogalmának meghatározása⁸, alapján **a Törvény alkalmazása szempontjából olyan gazdasági**

⁷ 2013. évi CXXXV. tv. 1. § (1) bekezdés e) pont: „Folyamatban lévő engedélykérelemmel rendelkező hitelintézet: jelen törvény elfogadásáig a nem takarékszövetkezeti hitelintézetté alakulás iránt a Felügyeletnek kérelmet benyújtott szövetkezeti hitelintézet, amely 2013. december 31-ig a Felügyelet engedélye alapján nem takarékszövetkezeti hitelintézetté alakult és e törvény hatályba lépését követő 100 napon belül már nem tagja az Integrációs Szervezetnek illetve az OTIVA, a REPIVA, a HBA és a TAKIVA intézményvédelmi alapok egyikének sem”.

⁸ 2013. évi CXXXV. tv. 1. § (1) bekezdés o) pont: „Magyar Posta: a Magyar Posta Zártkörűen Működő Részvénytársaság és - függetlenül annak tulajdonosi körétől - minden olyan gazdasági társaság, amelyben e törvény hatálybalépése után - közvetlenül vagy közvetve - a Magyar Posta Zrt. tulajdont szerzett vagy tulajdonnal rendelkezik”.

2013. évi CXXXV. tv. 1. § (1) bekezdés p) pont: „MFB: a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. és - függetlenül annak tulajdonosi körétől - minden olyan gazdasági társaság, amelyben e törvény hatálybalépése után - közvetlenül vagy közvetve - a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. tulajdont szerzett vagy tulajdonnal rendelkezik”.

társaságokat is megilletnek a Törvényben a Magyar Posta vagy az MFB részére biztosított jogok, amelyekben minimális, akár 1 %-os, vagy még ennél is kisebb tulajdoni részesedéssel rendelkezik a Magyar Posta vagy az MFB. Önmagában véve az a tény, hogy maga a Törvény már megalkotásakor rendelkezik az állam által szerzett tulajdonrész magántulajdon formájában magánszemélyek részére történő újra-értékesítéséről, kétséget kizáróan mutatja a közérdek hiányát. **A közérdek ugyanis értelemszerűen tartósan fennálló olyan érdekhelyzetet kell, hogy megtestesítsen, amely kizárja azt, hogy a kisajátításkor azonnal az újbóli magántulajdonba adás akárcsak megfontolás tárgyát képezhesse.** A kisajátítás éppen hogy a közérdeket involváló érdekkonstelláció tartósságát: huzamos fennállását feltételezi. Ennek teljes hiányát éppen magának a Törvénynek ez a rendelkezése kifejezetten is – a törvényszöveg bizonyító erejével – bizonyítja. „Alkalmi”, eseti érdekek fogalmilag nem minősülhetnek közérdeknek.

A Törvény 20. § (2) bekezdése, valamint a korábbi indítványomban és most megjelölt egyéb esetek [13. § (3) és (4) bek., 19. § (6), (9) és (11) bek., 20. § (9)-(11) bek.] kapcsán összegzésként az is megállapítható, hogy ezen jogszabályhelyek alapján bekövetkező tulajdonelvonás **nem felel meg az Alaptörvény XIII. cikkelye (2) bekezdésben meghatározott további követelménynek, a kisajátítás „kivételességet” előíró alkotmányos feltételének sem, mivel a tulajdonelvonás nem kivételesen, hanem „rendszerszintű” módon, egy komplett és az érintett piacra jelentős hatással lévő hitelintézeti szektort érintően került/kerül sor.**

A Törvény 20. § (2) bekezdése alapján a fentiek szerint megvalósuló tulajdonelvonás **nem felel meg az Alaptörvény XIII. cikkelye (2) bekezdése szerinti követelménynek, a kisajátítás alapján járó azonnali, feltétlen és teljes kártalanítást előíró alkotmányos feltételének sem, mivel ez esetben egyáltalán nem kerül sor kártalanításra.**

Ad I. 2. Vállalkozás szabadsága és a tisztességes gazdasági verseny joga

Mint arra már az alkotmányjogi panasz indítványomban is utaltam, a Törvény indokolásában a Takarékbank utasítás adási joga [15. §] kapcsán **nemzetközi példaként felhozott holland szövetkezeti szektor [Rabobank csoport] esetében a Törvényben is szereplő hatáskörök a központi bank [Rabobank Nederland] számára úgy biztosított – ls. az I/12. szám alatt, a holland szövetkezeti szektor sajátosságairól csatolt kivonatot –, hogy e szervezet kizárólag az önálló jogi személyként működő tagszervezetek tulajdona, így vezetőit az adott közösségek tagintézményei választják, megvalósítva ezzel a tagintézmények belső kontrollját, miközben nem sérül sem a tulajdonhoz, a vállalkozás szabadságához, sem pedig az azonos bánásmódhoz és jogorvoslathoz való demokratikus alkotmányos elv.** A T. Alkotmánybíróság 33/2002. (VII.4.) AB határozata alapján **a gazdasági szereplő autonómiájába beletartozik a gazdasági tevékenysége.** A gazdasági tevékenységnek pedig szorosan épül a vállalkozás szabadságának és a tisztességes

verseny biztosításának alkotmányos garanciájára, így minden olyan intézkedés, ami ezen alapjogokat korlátozza, alaptörvény-ellenes.

A Rabobank modell jól igazolja, hogy a Törvény által elérni kívánt cél – a szövetkezeti hitelintézeti szektor megerősítése és fejlesztése – **alkotmányos garanciáira épülően oly módon is megvalósítható, hogy a jogi szabályozás megfelelően biztosítja a gazdasági alapjogok érvényesülését, s ennek keretében megfelelő védelmet nyújt a magánjogba, gazdasági folyamatokba történő állami beavatkozással szemben.** A Törvény megtámadott rendelkezései – az azok nyomán megvalósuló panasz indítványomban és annak jelen kiegészítésében részletezett jogsérelmek következtében – e feltételnek nem felelnek meg.

Sérti a vállalkozás szabadságának és a tisztességes gazdasági versenynek az Alaptörvény M) cikke szerinti alkotmányos garanciáit az, ha valamely szövetkezeti hitelintézetnek megszűnik az Integrációs Szervezeti tagsága és takarékbanki részvénye, visszavonásra kerül a működési engedélye, hiszen szövetkezeti hitelintézetet az integráción kívül alapítani nem lehet. Noha nem lenne kizárt talán, hogy egy nem-szövetkezeti hitelintézetet alapítsanak a volt részjegy-tulajdonosok, azonban ez gyakorlatilag lehetetlenné válik az által, hogy a Törvény 11. §-ának (8) bekezdése a kizárt, illetve kilépő tag esetén a saját tőkét nem engedi meg két évig felhasználni egyéb felügyeleti engedélykérelem esetén.

Ad I. 3. Egyenlőség – egyenlő bánásmód

Mint azt az alkotmányjogi panasz indítványomban is kifejtettem a Törvény 18. § (6) bekezdése – annak a törvényjavaslathoz viszonyított kedvezőbb tartalma ellenére – sérti az Alaptörvény XV. cikk (1)-(2) bekezdését, mivel még a módosított mérték tekintetében is, **a beavatkozások megnyílásához szükséges válsághelyzet beálltát a törvényjavaslat olyan mutatók, olyan szintjéhez köti [90 napon túli lejárt hitelek arányánál 12 %-ot meghaladó szint], ami jelenleg a bankrendszer egészében ennél magasabb arány.** Ennek alátámasztására I/13. szám alatt mellékelem a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének kockázati jelentését – 2013/I. A jelentés szerint a „teljes hitelintézeti szektor 90 napon túli késedelmesség 2012. Végéig 13,8 %-ra nőtt ... 2013 márciusában az NPL ráta 14,5 % volt, vagyis a növekedés nem állt meg. A forint követelések nem teljesítési rátája a végtörlesztés óta alacsonyabb (14,0 %), mint a devizaköveteléseké (14,4 %) ...”⁹. Vagyis olyan mértéket állít fel a Törvény 1. § (1) bekezdésének f) pontjában¹⁰ – s a Törvény 18. § (6) bekezdése szerint a 2016. január 01-ig alkalmazható 12 %-os mértékkel is –, amely szigorúbb a teljes hitelintézeti szektor, a kereskedelmi bankok és a pénzügy vállalkozások átlagánál¹¹, s a PSZÁF kockázati jelentése szerint is emelkedő tendenciájú. Már pedig ezen mértéknek, különbségtételnek kiemelt jelentősége van, hiszen ez teremti meg az alapját a Takarékbank/Integrációs Szervezet beavatkozásának, ami pedig **az érintett**

⁹ Ls. PSZÁF kockázati jelentés – 2013/I. 20. o.

¹⁰ 2013. évi CXXXV. tv. 1. § (1) bek. f) pont: „hitelezési mutatója rossz: nem teljesítő (90 napon túli késedelmes) hiteleinek aránya a teljes hitelállományhoz képest meghaladja a 10 százalékot”.

¹¹ Ls. PSZÁF kockázati jelentés – 2013/I. 20. o. 2.táblázat

szövetkezeti hitelintézet és annak vezető tisztségviselői, tagjai/tulajdonosai Alaptörvényben biztosított alapjogainak korlátozásához, elvonásához vezet.

A Törvény 13. § (4) és 20. § (11) bekezdése az Alaptörvény XV. cikkelyébe foglalt azonos bánásmód követelményének és a diszkrimináció tilalmának sem felel meg. Ez utóbbi esetben az alapjog önkényes megsértésével a Törvény különbséget tesz az azonos – homogén – csoportba tartozó részvényesek között, hiszen a szövetkezeti hitelintézet részvényes esetében kötelezően alkalmazza a Törvény 13. § (4) bekezdését, miközben azt az MFB esetében nem. Hiszen az MFB vásárolta meg a „B” sorozatú elsőbbségi részvényeket, illetve a Törvény 20. § (2) bekezdése szerint amennyiben a 160 darab 320 000 forint névértékű, nekik elkülönített "C" sorozatú elsőbbségi részvényt vagy annak egy részét a szövetkezeti hitelintézetek nem veszik át, akkor az át nem vett "C" sorozatú elsőbbségi részvényeket az MFB jogosult és köteles átvenni. Márpedig Törvény 19. § (3) szerint egy szövetkezeti hitelintézet egy darab „C” sorozatú részvényt vesz át, s a Törvény hatálya alá pedig nem tartozik 160 darab szövetkezeti hitelintézet.

A Törvény 20. § (9) bekezdése szintén sérti az Alaptörvény XV. cikkében megfogalmazott azonos bánásmód alapelvét, amikor az azonos (homogén) csoportba tartozó takarékbanki részvényesek között jelentős különbséget téve a részvényes vagy részvényessé váló szövetkezeti hitelintézet és a Törvény 19. § (6) bekezdése szerinti részvényesek nem idegeníthetik el részvényeiket harmadik személynek a Törvény hatálya lépését követő 365 napon belül, kivéve azon részvény-átruházási szerződéseket, amelyet vagy amelyeket e törvény hatálybalépése előtt kötöttek meg, és jelentettek be a Takarékbanknak, de azt vagy azokat a Takarékbank részvénykönyvébe még nem jegyezték be, illetve az MFB-nek történő értékesítést. Ennek az alaptörvény-ellenes különbségtételnek még nagyobb jelentőséget ad a Törvény preambulának utolsó bekezdése, mely szerint az Állam a tulajdonosi pozícióját – annak saját hatáskörében történő megítélése nyomán, hogy teljesültek a törvényben megfogalmazott célok – az érintett szövetkezeti hitelintézetek véleményének megkérdezése nélkül értékesítheti úgy, hogy a vevő személye kapcsán semmilyen feltétel nem kerül meghatározásra, így az akár magánszemélyek meghatározott köre, vagy a szövetkezeti hitelintézetek versenytársai is lehetnek, ami megszünteti a szövetkezeti jelleget és a Törvényből eredő jogok okán komoly hatással lehet a magyar bankrendszer egészére, a magyar gazdaság megítélésére.

A T. Alkotmánybíróság 35/1994. (VI.24.) AB határozatából az a következtetés vonható le, hogy csak az olyan preferenciák minősülnek alkotmányosnak, amelyek mások jogát nem sértik, illetve az alapjogi védelem terjedelmének és intenzitásának a tulajdon alanya szerinti eltérő rendezése személyek közötti diszkriminációnak minősül [59/1992. (XI.6.) AB határozat]. Már pedig a Törvény megtámadott rendelkezéseinek alkalmazása és a részvényesi jogok gyakorlása tekintetében a Takarékbank részvényesei, mint homogén csoport esetében a tulajdon alanya szerinti különbségtétel valósul meg.

Ad I. 7. Jó hírnévhez való jog

Mint azt az alkotmányjogi panasz indítványomban is megfogalmaztam, a Törvény preambuluma általánosítást tartalmaz, **nem veszi figyelembe a Takarékszövetkezeti Integráció tagszervezeteinek valós mutatóit, prudenciális helyzetét, különös tekintettel az integrált hitelintézetek mögött meghúzódó valós intézményvédelmi rendszerből (OTIVA) származó működési biztonságra.**

Az OTIVA-ban megtestesülő intézményvédelmi rendszer számottevő vagyonnal és biztonsági tartalékkal (17 milliárdos mérlegfőösszeggel) rendelkezett. Rendkívül lényeges, hogy még a Törvényre vonatkozó javaslat benyújtását megelőzően a PSZÁF az OTIVA intézményvédelmi rendszerét a legmagasabb „*elismert*” kategóriába sorolta és lehetővé tette, hogy a tagintézmények egymással szembeni – a szavatoló tőke számításánál figyelembe vehető kötelezettséget nem eredményező – kitétségeik esetében nulla százalékos kockázati súlyt alkalmazzanak [I/14. szám alatt csatolom az erről szóló PSZÁF határozatot].

Az OTIVA 1993-as megalakulása óta eltelt időszakban esetleg bekövetkezett válsághelyzeteket a rendszer belülről lekezelte, anélkül, hogy annak hatásai érintették volna a betéteseket, az Országos Betétbiztosítási Alap vagyont. A Törvény indokolása ennek ellenére azt a látszatot kelti, mintha az Indítványozó tagszervezetei körében következett volna be olyan gazdasági helyzet, ami az Országos Betétbiztosítási Alap vagyónának csökkenéséhez vezetett volna [ls. Jógazda Szövetkezeti Hitelintézetre, valamint a Soltvadkert és Vidéke Takarékszövetkezet esetében bekövetkezett betétkártalanításra történő hivatkozás], miközben ezen szövetkezeti hitelintézet vagy nem is volt az Indítványozó tagja, vagy azt már 2004-ben kizárta a tagjai sorából.

Ad I. 8. pont Nemzetközi jog és a magyar jog összhangja

Az Alaptörvény Q) cikkelyének (2) bekezdése szerint Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját, míg az E) cikk (3) bekezdése kimondja, hogy az Európai Unió joga – a cikkely (2) bekezdés keretei között – megállapíthat általánosan kötelező magatartási szabályt.

Az Európai Unió jogforrási rendszere a Közösségek alapítószerződésein (ún. elsődleges jogforrások), valamint a szerződések alapján folyó ún. másodlagos jogalkotás keretében megszületett jogszabályokon alapul. Maga az EUSZ 1. cikke is kimondja, hogy „*Az Unió e szerződésen és az Európai Unió működéséről szóló szerződésen (a továbbiakban: a Szerződések) alapul. E két szerződés azonos jogi kötőerővel bír.*”. Az EUSZ 6. cikke a Charta vonatkozásában rögzíti, hogy az a Szerződésekkel egyező jogi kötőerővel bír, azaz a tagállamok nem hozhatnak az abban foglaltakkal ellentétes jogszabályokat.

Az uniós csatlakozással a Magyar Állam kötelezettséget vállalt az Európai Unió kötelező jogi aktusainak magyar jogba történő implementálására és az azokban foglaltak megtartására. Az Alaptörvény E) cikkének (3) bekezdése ennek megfelelően az uniós jogot a magyar jogrendszer részévé teszi. Az uniós

jogszabályok a nemzeti jogrendszer szabályaival szemben elsőbbséget élveznek, a nemzeti jogalkotó nem jogosult azokkal ellentétes jogi normát létrehozni. A Charta 52. cikke is csupán annyiban engedne eltérést a rendelkezésektől, amennyiben az törvényben, a szabályozott jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával történne. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhetne sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja. Jelen esetben erről nincs szó.

A Törvény megtámadott rendelkezései a nemzetközi jogi és uniós normákat számtalan ponton megsértik és alapvető szinten sem felelnek meg a közösségi jog – mint másodlagos jog – előírásainak. **A Törvény rendelkezései megsértik az Európai Unióról szóló szerződés [a továbbiakban: EUSZ], az Európai Unió működéséről szóló szerződés [a továbbiakban: EUMSZ], az Európai Unió Alapjogi Chartája [a továbbiakban: Charta], az Európai Parlament és a Tanács a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló 2006/48/EK módosított irányelv [a továbbiakban: Hitelintézeti Irányelv] és a Tanács 77/91/EKG Második Társasági Jogi Irányelve rendelkezéseit**, ezért a Törvény megtámadott rendelkezései az alábbiakban részletezett okok miatt ellentétesek a nemzetközi és uniós joggal, emiatt azok alaptörvény-ellenesnek is tekintendők:

A/ Az Alaptörvény E) és Q) cikkében foglalt alapjogi rendelkezések megsértése

a) Az EUSZ megsértése

i) A diszkrimináció tilalmának megsértése

Az EUSZ 2. cikke kimondja, hogy „*az Unió ... a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, ... tiszteletben tartásának értékein alapul, Ezek az értékek közösek a tagállamokban, ... a megkülönböztetés tilalma, ..., az igazságosság, ... társadalmában*”. Míg az EUSZ 3. cikke (3) bekezdésének második albekezdése szerint „*az Unió küzd a ... megkülönböztetés ellen, és előmozdítja a társadalmi igazságosságot ...*”.

A Törvény a tekintetben, hogy szövetkezeti hitelintézetnek minősít olyan pénzügyi intézményeket is, melyek nem szövetkezeti hitelintézeti formában működnek [1. § (1) bek. t) pont]; a szövetkezeti hitelintézetek számára kötelezővé válik az eddig általuk önként vállalt intézményvédelmi tagság, míg más pénzügyi intézményekre ilyen előírások nem vonatkoznak [1. § (3) bek., 3. § (2) bek.]; a Törvény 12. § (2) bekezdésében nem nevesített részvényes nem gyakorolhatja szavazati jogát, mivel részesedését nem a Törvény hivatkozott rendelkezéseinek megfelelően szerezte, függetlenül attól, hogy már a Törvény hatályba lépése előtt a Takarékbankban jogszerűen bejegyzett részesedéssel rendelkezett [12. § (3) bek.]; a takarékbanki részvényesek között különbséget téve csak a szövetkezeti hitelintézet nem gyakorolhatja részvényesi jogait a törvény 14. §-ában meghatározott esetekben [14. § (4) bek.]; a beavatkozások megnyílásához szükséges válsághelyzet beálltát a törvényjavaslat olyan mutatók, olyan szintjéhez köti – 90 napon túli lejárt hitelek arányánál 12 %-ot meghaladó szint –, ami jelenleg a bankrendszer egészében ennél

magasabb arány [1. § (1) bek. f) pont, 18. § (6) bek.]; különbséget tesz a takarékbanki részvényesek között, hiszen a szövetkezeti hitelintézet részvényes esetében kötelezően alkalmazza a Törvény 13. § (4) bekezdését¹², miközben azt az MFB esetében nem [13. § (4) bek., 20. § (11) bek.]; csak a Takarékbankban részvényes vagy részvényessé váló szövetkezeti hitelintézet és a Törvény 19. § (6) bekezdése szerinti részvényesek tekintetében állapít meg elidegenítési tilalmat [20. § (9) bek.], **nem tesz eleget az EUSZ 2. és 3. cikkében kimondott diszkrimináció tilalmának, ezért a Törvény hivatkozott rendelkezései sértik az Alaptörvény E) és Q) cikkét, ezért alaptörvény-ellenesek.**

ii) A lojalitási klauzula megsértése

Az EUSZ 4. cikkének (3) bekezdése szerinti közelítés kötelezettségének¹³ a Magyar Állam nem hogy nem tett eleget, de **a Törvény megtámadott rendelkezéseivel lényegében távolodik a közösségi jogtól.**

iii) Az alapvető jogok megsértése

Az EUSZ 6. cikkének (3) bekezdése az alapvető jogokat és így a Charta tartalmát és egyéb emberi jogi egyezményeket is (különösen a magyar jogba egyébként az 1993. évi XXXI. törvénnyel inkorporált „Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményben” foglaltakat), alapelvi szinten a közösségi jog részévé teszi: *„Az alapvető jogok, ahogyan azokat az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény biztosítja, továbbá ahogyan azok a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból következnek, az uniós jogrend részét képezik mint annak általános elvei.”*. Ennek megfelelően **a Magyar Állam alapvető jogokat sértő jogalkotása az elsődleges közösségi jogforrásokat is sérti.**

b) Az EUMSZ rendelkezéseinek megsértése

i) Egyenlőtlenségek kiküszöbölése, megkülönböztetés tilalma

Az EUMSZ 8. cikke szerint *„az Unió tevékenységeinek folytatás során törekszik az egyenlőtlenségek kiküszöbölésére...”* és a 10. cikk rendelkezéseire alapulván az Unió fellép mindenfajta megkülönböztetés ellen.

A Törvény alkotmányjogi panasz indítványomban és jelen kiegészítésében megtámadott és már idézett rendelkezései [1. § (1) bek. f) pont, 1. § (1) bek. t) pont; 1. § (3) bek., 3. § (2) bek., 12. § (3) bek., 13. § (4) bek., 14. § (4) bek., 18. §

¹² 2013. Évi CXXXV. tv. 13. § (4) bek.: „A Takarékbank Zrt. részvényese kizárólag egy féle elsőbbségi részvénnyel rendelkezhet.”

¹³ EUSZ 4. cikk: Az EUSZ-ből, illetve a Közösség intézményeinek intézkedéseiből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében megteszik a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket. E „lojalitási klauzula” értelmében alapvető elvárás a hatóságokkal, bíróságokkal szemben, hogy ne alkalmazzák a közösségi joggal ellentétes nemzeti jogszabályt, hanem helyezték hatályon kívül. A közösségi joggal ellentétes tagállami jogszabályokat jogszerűen alkalmazni nem lehet.

(6) bek., 20. § (11) bek.] **nem veszik figyelembe az EUMSZ 8. és 10. cikkelyét, ezért sértik az Alaptörvény E) és Q) cikkét, vagyis alaptörvény-ellenesek.**

ii) Letelepedési jog

Az EUMSZ alapján a szabad letelepedés magában foglalja a jogot mindenfajta gazdasági tevékenység megkezdésére és folytatására, vállalkozások, gazdasági társaságok alapítására és irányítására.

Az Európai Parlament, a Tanács, illetve a Bizottság a letelepedési jog érvényesülése érdekében – az EUMSZ 50. cikkének (2) bekezdése értelmében – eltörli azokat a nemzeti jogszabályokon alapuló közigazgatási eljárásokat és gyakorlatot, amelyek fenntartása a letelepedés szabadságának akadályát képezné.

Az EUMSZ szerződés rendelkezéseivel szemben a Törvény 3. §-ának (2) bekezdése korlátozza a működési engedély kiadásának feltételeit a szövetkezeti hitelintézetek vonatkozásában. Így különösen korlátozza a letelepedés lehetőségét azzal, hogy csak a meghatározott minta szerinti alapító okiratot vagy alapszabályt ismeri el, illetve a c) pontban pedig az Integrációs Szervezet visszaigazolásához köti az engedély kiadását.

A Törvény 3. §-ának (3) bekezdése annyiban szintén megakadályozza a letelepedési jog korlátozástól mentes gyakorlását, hogy a működési engedély fenntartását az Integrációs Szervezeti tagság fennállásához és egy darab „C” sorozatú részvény tulajdonlásához köti. Tekintettel arra, hogy a „C” sorozatú részvények darabszáma a Törvény 1. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján maximált, így a Törvény lényegében megakadályozza az új piaci szereplők belépését az ágazatba.

A fentiekben túlmenően sérti a letelepedés szabadságát a Törvény 11. §-ának (2) bekezdése, amikor az Integrációs Szervezet számára – a Takaérkbank kezdeményezése nyomán – döntési jogkört biztosít a tagok felvétele illetve kizárása ügyében anélkül, hogy a döntés alapjául szolgáló valamennyi körülményt nevesítené, s a számára indokolási kötelezettséget írna elő, illetve jogorvoslati lehetőséget biztosítana a szervezeti döntéssel szemben.

iii) Szolgáltatásnyújtás szabadsága

Az EUMSZ 56. cikke rögzíti, hogy tilos az Unió belüli szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó mindennemű korlátozás a tagállamok olyan állampolgárai tekintetében, akik nem abban a tagállamban letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy. Az Európai Parlament, a Tanács, illetve a Bizottság a szolgáltatás szabadságának érvényesülése érdekében eltörli azokat a nemzeti jogszabályokon vagy a tagállamok között korábban kötött megállapodásokon alapuló közigazgatási eljárásokat és gyakorlatot, amelyek fenntartása a letelepedés szabadságának akadályát képezi (EUMSZ 50. cikk (2) bekezdés c) pont).

Az EUMSZ 14. cikke szintén kimondja, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásoknak az Unió közös értékrendjében elfoglalt helyére, valamint a társadalmi és területi kohézióban játszott szerepére tekintettel az Unió és a tagállamok saját hatáskörükben és a Szerződések alkalmazási körén belül

gondoskodnak arról, hogy a szolgáltatások olyan – így különösen gazdasági és pénzügyi – elvek alapján és feltételek mellett működjenek, amelyek lehetővé teszik rendeltetésük teljesítését.

A Törvény a gazdasági és pénzügyi elvek teljes körű figyelmen kívül hagyása mellett kötelezi a szövetkezeti hitelintézeteket arra, hogy a piaci feltételektől függetlenül, szigorú előírások mentén működjenek. A szolgáltatásnyújtás szabadságát sérti az Integrációs Szervezet és a Takarékbank számára biztosított utasításadási jog [11. § (1) bek., 15. § (2) bek.], valamint a Takarékbank és az Integrációs Szervezet felügyeleti és intézkedési jogköre [11. § (2)-(4) bek., 15. § (3)-(8), (11)-(13), (16)-(18) bek.].

iv) Erőfölénnyel való visszaélés

A Törvény által a Takarékbank részére nyitva álló jogok [15. § (3)-(8), (11)-(13), (16)-(18) bek.] az EUMSZ 102. cikkét is sértik, mivel a Törvény erejénél fogva a Takarékbank a szövetkezeti hitelintézetekkel szemben erőfölénybe került, s ennek keretében a jogosítványai alapján egyoldalúan tudja befolyásolni a szövetkezeti hitelintézetek üzleti tevékenységét.

v) Az állami támogatásra vonatkozó rendelkezések sérelme

Az EUMSZ 107. cikkének az alkotmányjogi panasz indítványomban is hivatkozott rendelkezései szerint *„Ha a Szerződések másként nem rendelkeznek, a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.”.*

A Magyar Állam által a Magyar Postán és az MFB-én keresztül rendelkezésére bocsátott pénzösszeg, valamint egy már létező, kiterjedt fiókhálózattal és ügyfélkörrel rendelkező hitelintézet megszerzése sérti azon Magyarországon letelepedett közösségi jogalanyok érdekeit, amelyek hasonló támogatásban nem részesülhetnek, ráadásul annak ellenére, hogy a Törvény a preambulumban deklarálja, hogy éppen ezen állami támogatási szabályok meg nem sértése indokolja értékbecslés elkészítését.

A Törvény szerint előálló többségi tulajdon olyan lehetőségeket nyit meg a Magyar Postán és az MFB-én keresztül a Magyar Állam és a Takarékbank számára, amelyek az állami dotáció és a Törvényben manifesztálódó, a Takarékbank többségi tulajdonának és irányítási jogának megszerzéséhez szükséges és a takarékszövetkezetek jogait és értékét devalváló rendelkezések nélkül nem sikerülhettek volna.

c) *A Charta rendelkezéseinek megsértése*

i) A tulajdonhoz való jog

A Charta 17. cikkének (1) bekezdése mind a tulajdonjogot, mind az egyes részjogosultságokat is kifejezetten nevesíti mint kötelezően elismerendő, alapvető

szabadságjogokat: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökül hagyja. Tulajdonától senkit sem lehet megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből, a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségeikért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni.”*

Az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény Első Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. Cikke szerint *„minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik”*. Ez nem korlátozza az állam jogát olyan törvényt alkalmazásában, amelyeket szükségesnek ítél ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák.

A Charta 52. cikk (1) bekezdése szerint a *„Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.”*

A Charta kimondja, hogy *„egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, mint amely szűkíti vagy hátrányosan érinti azokat az emberi jogokat és alapvető szabadságokat, amelyeket – saját alkalmazási területükön – az Unió joga, a nemzetközi jog, a tagállamok alkotmányai, illetve az Unió vagy a tagállamok mindegyikének részességével kötött nemzetközi megállapodások, így különösen az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény elismernek”* [53. cikk]. A Charta 54. cikke alapján pedig *„egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az bármilyen jogot biztosítana olyan tevékenység folytatására vagy olyan cselekedet végrehajtására, amely az e Chartában elismert jogok vagy szabadságok megsértésére vagy a Chartában meghatározottnál nagyobb mértékű korlátozására irányul”*.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága 2013. május 14-i N.K.M. kontra Magyarország [No. 66529/11] ítéletében megállapította a tulajdonhoz való jognak a sérelmét. A Bíróság az ítéletében hivatkozott az 1982. szeptember 23-án a Sporrong és Lönnroth kontra Svédország ügyben hozott döntésére, mely szerint **az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény Első Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. Cikkében megfogalmazódó „három szabály” közül elsődleges a „tulajdon tiszteletben tartása”**. A Bíróság korábbi ítéletekre épülően¹⁴ részletesen kifejtette, hogy a tulajdonviszonyokba közérdekből való beavatkozás mértékének arányosnak kell lennie. Vagyis a **Bíróság álláspontja**

---

¹⁴ Ls. MA és 34 további személy kontra Finnország [No. 27793/95]; 2003. június 10. Imbert de Trémolles kontra Franciaország [No. 25834/05 és 27815/05 (csatlakozott)]; 2008. január 4. Spampinato kontra Olaszország [No. 69872/01]; 2007. március 29. Wasa Liv Ömsesidigt, Försäkringsbolaget Valands Pensionsstiftelse kontra Svédország [No. 13013/87].

szerint – hivatkozva Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikkére – a tulajdon jog korlátozásánál, a tulajdonviszonyokba történő állami beavatkozásnál kiemelten vizsgálendő az arányosság követelménye. Az Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikkére épülő Bírósági álláspontot alapul véve a **Törvény rendelkezései** [12. § (3) bek., 14. § (3)-(4) bek., 15. § (13)-(14) bek., 19. § (3) bek. a) pont, 20. § (2), (9)-(11) bek.]

A Törvény alkotmányjogi panasz indítványomban és jelen kiegészítésében megtámadott rendelkezései – azok alaptörvény-ellenessége kapcsán tett megállapításaink és indokaink alapján – **kiüresítik a szabadságjogokat a szövetkezeti hitelintézetek részvényesi jogai vonatkozásában, s az arányosság követelményének teljesítése nélkül korlátozzák az Indítványozó, valamint a szövetkezeti hitelintézetek tulajdonjogát és a tulajdon feletti rendelkezési jogát. A Törvény érintett rendelkezései tehát a Chartába és az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény Első Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. Cikkébe is ütköznek.** Ide tartozik a tulajdonszerzés korlátozása a Törvény 14. §-ának (2) bekezdése szerint; a döntési jogkör elvonása és vételi jog biztosítása az MFB részére ezek súlyos szankcióival a Törvény 20. §-ának (10) bekezdése alapján; a „B” sorozatú szavazatelsőbbégi részvényekhez kapcsolódó jogok nem gyakorolhatóságára a Törvény 19. §-ának (3) bekezdése alapján és ezzel párhuzamosan a „C” részvények ismeretlensége és későbbi megszerzése; a tulajdonos vezető tisztségviselőkkel kapcsolatos jogainak korlátozása, valamint a Takarékbank és az Integrációs Szervezet tagsággal kapcsolatos jogai a Törvény 15. §-ának (3)-(4) és (7) bekezdései alapján; a Takarékbank és az Integrációs Szervezet igazgatósága szövetkezeti hitelintézeti vezető tisztségviselők kinevezéséhez való hozzájárulása a Törvény 15. §-ának (12) bekezdése alapján; a rendelkezési jog korlátozása, ezen belül a részvényesi jogok korlátozása és az egyenlő bánásmód követelményének sérelme a Törvény 14. §-ának (4) bekezdése, 15. §-ának (13) és (14) bekezdései és 20. §-ának (12) bekezdése alapján; a vételi jog fent említett megalapítása és az elidegenítési tilalom a Törvény 20. §-ának (9) bekezdése értelmében.

ii) A vállalkozás szabadsága

A Charta 16. cikke deklarálja a vállalkozás szabadságát és annak elismerését kötelezettségként írja elő a részes államok számára. **A Törvény 15. §-ának (9) bekezdése értelmében majd a Magyar Posta és az MFB többségi tulajdonával működő és egyébként a szövetkezeti hitelintézetek felé utasítási joggal rendelkező Takarékbankon keresztül az állam meghatározott gazdasági tevékenységet kizárólagosan tart fenn a saját maga számára.** Ezt az állapotot erősíti a Törvény későbbiekben hivatkozott azon szabálya, miszerint a szövetkezeti hitelintézetek a piaci szintű hozamok kikötése nélkül kizárólag a Takarékbanknál vezethetik a bankszámlájukat, kizárólag ott helyezhetik el az eszközeiket [15. § (9) bek., 18. § (7) bek.]. ezen rendelkezések a vállalkozás szabadságát is sértik.

Ugyancsak sérti a vállalkozás szabadságának uniós elvét az állami tulajdonosi pozíciójának értékesítésére vonatkozó lehetősége a Törvény preambuluma

alapján; a takarékbanki részvények megterhelésének tilalma a Törvény 14. §-ának (3) bekezdése és szövetkezeti hitelintézet gazdálkodásának korlátozása a Törvény 19. §-ának (2) bekezdése alapján.

iii) A munkavállaláshoz való jog

A Charta 15. cikkének (1) bekezdése alapvető szinten rögzíti, hogy *„Mindenkinek joga van a munkavállaláshoz és szabadon választott vagy elfogadott foglalkozás gyakorlásához.”*. A Charta 30. cikke pedig kimondja, hogy *„Az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban minden munkavállalónak joga van az indokolatlan elbocsátással szembeni védelemhez.”*. **A Törvény pedig mind a szövetkezeti hitelintézetek, mind a Takarékbank vezető tisztségviselői vonatkozásában deklarál a Chartával ellentétes rendelkezéseket [ls. 15. § (4)-(8), (12) és (17) bek., 19. § (9) bek.]. A Törvény megtámadott rendelkezései a szövetkezeti hitelintézetek, mint független gazdasági társaságok tekintetében az EUMSZ erőfölénnyel való visszaélés tilalmára vonatkozó 102. cikkét is sértik.**

iv) Egyenlőség, egyenlő bánásmód

A Charta 20. cikke kivételt nem engedő módon rendelkezik arról, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő és a 21. cikk ennek megfelelően tilt mindennemű megkülönböztetést, amely alapelveket a Törvény megtámadott rendelkezési megsértik: a nem szövetkezeti hitelintézetek számára előírt kötelező intézményvédelmi tagság [1. §-a (1) bekezdésének t) pont]; a Takarékbank részvényesei közötti különbségtétel [13. § (4) bek. összefüggésben a 19. § (3) a) pontjával és a 20. § (10)-(11) bekezdéseivel, 14. § (4) bek.], az Indítványozó szavazati és egyéb részvényesi jogaitól történő megfosztás [12. § (2) bek.], valamint a válsághelyzet mutatóinak megkülönböztető hatása [1. § (1) bek. f) pont, 18. § (6) bek.] vonatkozásában.

v) Hatékony jogorvoslathoz és tisztességes eljáráshoz való jog

A Charta 47. cikke fogalmazza meg a jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való alapjogot: *„Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz. Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja. Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselő igénybeviteléhez.”*

A jogorvoslathoz való jog az érdemi határozatok vonatkozásában biztosítja a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét. A Törvény rendelkezései ezt a jogot lényegében kiüresítik, hiszen az egyik esetben kizárják a szövetkezeti hitelintézetek számára a jogorvoslat lehetőségét, a másik esetben pedig jogorvoslattól függetlenül végrehajthatónak minősítik az intézkedést, amellyel viszont az adott intézkedés vonatkozásában lehetetlenné teszik a jogsértő intézkedés előtti eredeti állapot helyreállítását és a jogorvoslat nyújtását [15. § (3) bek., 18. § (4) bek.].

vi) Jogszerű állami alapjogi korlátozás hiánya

Az Európai Unió Bíróságának Hauer illetve Wachauf ügyekben meghozott döntéseiből az következik, hogy csak abban az esetben korlátozhatók az alapjogok, ha a korlátozás ténylegesen megfelel az Európai Unió által megkövetelt közérdekű céloknak, s az elérni kívánt célra tekintettel nem képez aránytalan és elviselhetetlen beavatkozást, valamint nem sérti az érintett alapjogoknak a lényeges tartalmát.

A Charta 52. cikkének (1) bekezdése szintén deklarálja, hogy a benne elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozhatók. **Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja. Ezzel szemben a Törvény a szükségességi és arányossági mérce teljes figyelmen kívül hagyása mellett ír elő súlyosan korlátozó, alapjogokat sértő szabályokat, amelyek indokoltsága, sőt valóságalapja a fentiek szerint legalábbis megkérdőjelezhető [1. § (1) bek. f) pont és 18. § (6) bek., 14. § (4) bek., 19. § (1) és (9) bek. 20. § (2), (7), (9), (10) és (11) bek.].**

B/ Az Alaptörvény E) cikkében foglalt alapjogi rendelkezések megsértése

a) A Hitelintézeti Irányelv megsértése

A Törvény az 1. §-ának (5) bekezdése értelmében a Hitelintézeti Irányelvnek történő megfelelést szolgálja. Ezzel szemben azonban a Törvény több olyan rendelkezést is tartalmaz, amely nem egyeztethető össze az Hitelintézeti Irányelv előírásaival.

i) Hitelintézeti koordináció

A Hitelintézeti Irányelv preambuluma (5) bekezdése értelmében a hitelintézeti koordinációt szolgáló intézkedéseknek minden intézményre vonatkozniuk kell, mind a megtakarítások védelme, mind az ilyen intézmények közötti egyenlő versenyfeltételek megteremtése érdekében. A preambulom (9) bekezdése azonos jellegű pénzügyi követelmények támasztását írja elő a hitelintézetek összehasonlítható csoportjai számára a tisztességes versenyfeltételek biztosítása érdekében.

A Törvény 15. §-ának (9) bekezdése ezzel szemben kizárja a versenyt: a szövetkezeti hitelintézetek részvényesei bankszámlájukat kizárólag a Takarékbanknál vezethetik és le nem kötött pénzeszközeiket kizárólag a Takarékbank által forgalmazott eszközökben tarthatják. Emiatt megszűnik a piaci verseny a bankszámlavezetés, az eszközök lekötése tekintetében, a szövetkezeti hitelintézetek elveszítik a lehetőséget arra, hogy gazdaságossági szempontok alapján, a költséghatékonyság elve szerint válasszák ki a számlájukat vezető hitelintézetet.

ii) Egyenlőtlen versenyfeltételek

A Törvény 18. §-ának (6) bekezdése a szövetkezeti hitelintézetekkel szembeni szankciók, intézkedések alkalmazásának lehetőségét olyan mutatóhoz, azon belül is olyan értékhez kötötte, amelyet a bankrendszer egésze sem tud teljesíteni, mivel az egész szektorban magasabb a nem teljesítő hitelek aránya¹⁵.

A Hitelintézeti Irányelv értelmében a hitelintézeti tevékenység folytatásának nélkülözhetetlen eszköze a belső piac megvalósításának a letelepedés és a pénzügyi szolgáltatások nyújtásának szabadsága, illetve az egyenlő versenyfeltételek biztosítása. Ezzel szemben a Törvény 18. §-ának (7) bekezdése akként rendelkezik, hogy a Törvény 15. §-a (9) bekezdésének hatályba lépése napján a szövetkezeti hitelintézet részvényeseinek bankszámláját vezető szervek a Takarékbank kivételével kötelesek a 2013. október 31. napján hatályos bankszámlaszerződéseket felmondási időtartam melletti megszűnéssel felmondani. Ez nem biztosítja a megfelelő piaci verseny lehetőségét a bankszámlavezetés, az eszközök lekötése tekintetében.

iii) Összevont alapon történő felügyelet

A Hitelintézeti Irányelv preambuluma (7) bekezdése rögzíti a prudenciális felügyelet szükségességét, a (12) bekezdése a felügyeleti szervek hatékony működéséhez az összevont alapon történő felügyeleti tevékenységet írja elő. **A szövetkezeti hitelintézeti prudens működéshez szükséges követelményeknek azonban a pénzügyi intézmények összevont alapon csak abban az esetben felelhetnek meg, ha megvalósulnak a Hpt. rendelkezései, ehhez azonban nem elegendő az összevont felügyelet jogszabályban való deklarálása [1. § (6) bek.], ahogyan azt a Törvény teszi.**

A Hitelintézeti Irányelv preambuluma a (7) bekezdésben előírja a prudenciális felügyeleti rendszerek kölcsönös elismerését, lehetővé téve a Közösség egész területén érvényes engedély kiadását valamint a székhely szerinti tagállam prudenciális felügyeletének alkalmazását. **A Törvény az engedély kiadásához olyan speciális feltételeket ír elő a 3. §-ának (2) bekezdésében, amelyeket a más tagállamban honos szervezetek nem képesek teljesíteni, megakadályozva ezzel az egységes, egyenlő elbánást és a vállalkozás, szolgáltatás nyújtás szabadságának érvényesülését.**

iv) Kölcsönös elismerés

A Törvény nem felel meg a Hitelintézeti Irányelv preambuluma (18) bekezdésében foglaltaknak sem, mivel nem ismeri el kölcsönösen a más tagállami székhellyel folytatott azonos tevékenységeket. Így a nemzeti szabályozás nem ismeri el a Törvény terminológiája szerint folyamatban lévő engedélykérelemmel rendelkező hitelintézeteket illetve sikertelen engedélykérelmet benyújtott hitelintézeteket szövetkezeti hitelintézetként, illetve a Törvény a 12. §-ának (2) bekezdésében a Takarékbank részvényeseinek körét is szigorú korlátok közé szorítja.

---

¹⁵ Ls. PSZÁF kockázati jelentés 20. o.

v) Működési engedély

Sérti továbbá a Hitelintézeti Irányelv 7-12. cikkeinek és 17. cikkének a rendelkezéseit a Törvény működési engedély kiadásáról szóló 3. §-ának (2) bekezdése, illetve a visszavonásáról szóló 17. §-ának (1) bekezdése, mivel a Hitelintézeti Irányelvben foglaltakhoz képest meg nem engedett többletfeltételeket tartalmaznak.

b) A Második Társasági Jogi Irányelv megsértése

A Törvény 20. §-ának (7) bekezdése kimondja, hogy a Magyar Posta általi tőkeemelés tekintetében a Takarékbank bejegyzett további részvényesinek „nincs jegyzési elsőbbsége”. Ez azonban súlyosan sérti a Második Társasági Jogi Irányelv 29. cikkének (1) bekezdésében foglaltakat, amely kifejezetten lehetővé teszi a jegyzési elsőbbségi jogot, és nem teljesíti a (2) bekezdésben foglalt, a kivételekre vonatkozó feltételeket sem.

A fent hivatkozott törvényhely **sérti az irányelv 42. cikkében foglalt egyenlő elbánást előíró rendelkezését is** [a Magyar Posta és az MFB, mint a Takarékbank részvényesei tekintetében nem érvényesül a Törvény 13. § (4) bekezdésében az egyféle elsőbbségi részvényre, a 14. § (4) bekezdése szerinti szavazati jog felfüggesztésére és a 20. § (9) bekezdésében előírt részvény-átruházási tilalomra vonatkozó rendelkezés]. Sérti az Irányelv egyenlő elbánást előíró rendelkezéseit a Törvénynek az Indítványozót a részvényesi jogaitól megfosztó 12. §-ának (2) bekezdése, valamint a terhelhetőség kizárását és kötelező letétbe helyezését előíró 14. §-ának (3) bekezdése, valamint a 15. §-a (9) bekezdésének a szövetkezeti hitelintézetek bankszámláinak vezetésére vonatkozó rendelkezései és a 20. §-ának (10) bekezdése alapján fennálló MFB vételi jog is.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az alkotmányjogi panasz indítványomban és jelen kiegészítésében részletezett indokaim alapján indítványozom, hogy a T. Alkotmánybíróság

a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról és egyes gazdasági vonatkozású jogszabályok módosításáról szóló 2013. évi CXXXV. törvény panasz indítványomban is megtámadott 1. § (1) bekezdés t) pontja; 4. § (1) bekezdése; 5. §-a; 12. § (2) és (3) bekezdései; 13. § (4) bekezdése; 14. §-a [azon belül a (3) bekezdés]; 15. § (3), (4), (9), (12)-(14) bekezdései; 16. §-a; 17. § (1) bekezdése; 18. § (4), (6)-(7) bekezdései; 19. § (3) és (9) bekezdései; 20. § (10) bekezdése, valamint a most megtámadott a 11. § (1)-(2) és (4) bekezdései; a 15. § (2) bekezdése; a 19. § (11) bekezdése; a 20. § (2), (7), (9) és (11) bekezdései

alaptörvény-ellenességét állapítsa meg

és az Alaptörvény 24. cikkelye (3) bekezdésének a) pontja, illetve az Abtv. 41. § (1) és 52. § (3) bekezdése szerint a Törvény kifogásolt rendelkezéseit

semmisítse meg.

Miután a fentiekben részletezett indokok alapján valószínűsíthető az alaptörvényellenesség megállapítása, ugyanakkor a Törvény megtámadott rendelkezéseinek a T. Alkotmánybíróság döntését megelőző esetleges hatályba lépése súlyos és helyrehozhatatlan kárt, joghátrányt okozna, ezért az Alaptörvény és a jogbiztonság védelme érdekében kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy

- mivel az csak 2013. szeptember 1-jén lép hatályba a Törvény 15. § (2) bekezdésének (Takarékbank által elfogadandó kötelező szabályzatok) és 15. § (4) bekezdésének (A szövetkezeti hitelintézet utasítás megszegése/nem jogszabály szerinti működése esetén tehető intézkedések);
- mivel az csak 2013. november 1-jén lép hatályba a Törvény 15. § (9) bekezdésének (Takarékbanknál történő kötelező számlavezetés/eszközelhelyezés);
- mivel az csak 2016. július 1-jén lép hatályba a Törvény 15. § (10) bekezdésének (egységes informatikai rendszer);
- mivel az csak 2014. január 1-jén lép hatályba a Törvény 15. § (18) bekezdésének (az Integrációs Szervezet igazgatósága javára nevesített hatáskörök tekintetében a Takarékbank igazgatóságának van hatásköre); valamint
- mivel az csak a Törvény hatályba lépését követő 45. napon – vagy ha ez munkaszüneti nap, akkor a következő munkanapon – lép hatályba a Törvény 14. § (1) bekezdés 2. mondatának (Takarékbank alapszabályának megállapítás/módosítás, egyes részvényfajták/osztályok átalakításához szavazat elsőbbségi részvényesek több mint fele szükséges).

hatályba lépését – az Abtv. 61. § (2) bekezdése alapján – függessze fel.

A Törvény hivatkozott rendelkezései hatályba lépésének felfüggesztése azt a célt szolgálja, hogy **a Törvény végrehajtása esetére előre látható fenyegető károk elhárítható legyenek, a jogvitás állapot hátrányos megváltozását és az irreverzibilis folyamatokat megelőzze.**

A Törvény végrehajtása esetén a takarékszövetkezeti szektor irányítása gyakorlatilag a Magyar Államra száll. Ennek megvalósulása érdekében **a Törvény több olyan intézkedést és jogosítványt rögzít, amelyek ellen jogorvoslat lényegében nincs**, így pl. az Integrációs Szervezet ítélt meg olyan körülményeket, amelyek alapján a szövetkezeti hitelintézetek takarékbanki részvényesi jogait felfüggesztheti a Takarékbank, vagy amely közvetve a működési engedélyük visszavonásával járhat [azonnali felügyeleti biztos kirendelésével, betétállomány-átruházással, végelszámolással és felszámolással fenyegeti a szövetkezeti hitelintézeteket]. Ebből eredően **a Törvény teljes hatályba lépése valamennyi szövetkezeti tagot és takarékszövetkezetet érintő jelentős és visszafordíthatatlan következménnyel jár.** Ezen fenyegetés nem absztrakt vagy a távoli jövőben felmerülő esetlegesség, hanem konkrétan és heteken belül bekövetkezhet, jobban mondva jogszabály által előírtan, kötelezően a legnagyobb valószínűséggel be is következik.

A Törvény erejénél fogva bekövetkező tulajdonelvonást (kisajátítást) követő – a Törvény preambulumban biztosított, a Törvénnyel általi pontosan meg nem határozott személyi körnek történő – továbbértékesítés szintén visszafordíthatatlan

helyzetet idéz elő, amely szükségessé teszi legalább a jelenlegi helyzet fenntartását. Különösen méltánylást érdemlő ez, ha azt nézzük, hogy a kisajátítás alkotmányos garanciái (úm. közérdek, kivételesség, teljes és feltétel nélküli azonnali kártalanítás) a Törvény keretében nem érvényesülnek. A Törvény erejénél fogva a kisajátított vagyron – a Törvény rendelkezéseiből eredően – magánérdeket szolgál/szolgálhat az által, hogy a Törvény preambulumának utolsó bekezdésében a vevő személye kapcsán semmilyen feltétel nem kerül meghatározásra – így az akár magánszemélyek meghatározott köre, vagy a szövetkezeti hitelintézetek versenytársa is lehet –, illetve a Magyar Posta és az MFB fogalmának meghatározásából eredően, hiszen olyan gazdasági társaságokat is megilletnek a Törvényben a Magyar Posta vagy az MFB részére biztosított jogok, amelyekben minimális, akár 1 %-os, vagy még ennél is kisebb tulajdoni részesedéssel rendelkezik a Magyar Posta vagy az MFB, a további tulajdonosi kör meghatározása nélkül.

A Törvény végrehajtása korábban szerzett jogokat visszamenőlegesen változtat meg, így méltánylást érdemel az is, hogy a Törvény alaptörvény-ellenességének, illetve nemzetközi és uniós jogba ütközésének megállapításáig és a megtámadott törvényi rendelkezések megsemmisítéséig a status quo helyzet fenntartásra kerüljön.

A Törvény végrehajtása komoly gazdasági és társadalmi hatásokkal jár, hiszen az Indítványozó tagjaként működő szövetkezeti hitelintézetek **hitelintézeti piaci részesedése 2012 végén a mérlegfőösszeg alapján 4,67 %**, míg a Takarékbankkal együtt a 5,91 % volt. Míg a **betétállomány tekintetében 8,50 %-ot**, a Takarékbankkal együtt 8,68 %-ot tett ki. A **háztartási forint betétek terén az Indítványozó tagszervezeteinek piaci részesedése 15,82 %-os**, a Takarékbankkal együtt 15,85 %-os mértéket ért el. Az OTSZ tagintézetei esetében a **vállalkozói nettó forint hitelek piaci részesedése 8,31 %-ra**, a **háztartási nettó forint hitelek piaci részesedése 10,64 %-ra** emelkedett. A PSZÁF kimutatása szerint, a szövetkezeti hitelintézeteknek a **KKV finanszírozásban a tárgyidőszakban nyújtott hitelek darabszámát tekintve 32,57 %-os**, értékét tekintve 13,49%-os piaci részesedésük van, míg a tárgyidőszak végén a **hitelállomány mennyiségét tekintve 20,15 %-os**, értékét tekintve 9,12 %-os a piaci részesedésük. Az Indítványozó tagszervezeteinek **adózás előtti eredménye 10,178 milliárd forintot**, a Takarékbankkal együtt pedig 10,776 milliárd forintot tett ki.

A gazdasági hatásokat jól példázza továbbá az is, hogy a **szövetkezeti hitelintézetek kirendeltségeinek száma az összes hitelintézeti fiók több mint 40 százalékát teszi ki** [összesen mintegy 1800 fiók] és több mint **1,1 millió fős ügyfélkörrel**, továbbá mintegy **7 ezer dolgozóval** rendelkeznek. A szövetkezeti hitelintézetek **közel 1000 bankautomatával rendelkeznek**. A PSZÁF kockázati jelentése kiemeli, hogy *„A takarékszövetkezetek teljes hitelállománya érezte meg legkevésbé az elmúlt év negatív hatásait”*.

A Törvény jelentős társadalmi hatással is bír, hiszen a **szövetkezeti hitelintézetek közel 150 ezer taggal/tulajdonossal rendelkeznek**, s a Törvény ezen **tagok/tulajdonosok tekintetében is jelentős jog- és érdeksérelmet idéz elő** az alkotmányjogi panasz indítványomban és jelen kiegészítésében részletezett okoknál fogva.

Megerősítve az alkotmányjogi panasz indítványomban tett korábbi nyilatkozataimat, megerősítem, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján a megsemmisíteni kívánt Törvényből származó jogsérelmem orvoslására nincs a magyar jogrendben jogorvoslati lehetőség, így a Törvény vonatkozásában nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve nem kezdeményezhetett senki perújítást (jogorvoslatot a törvényesség érdekében).

Az Abtv. 52. § (5) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz indítványom és jelen kiegészítésének aláírásával akként rendelkezem, hogy az indítványom nyilvánosságra hozatalához hozzájárulok, míg a képviseletemben eljáró természetes személyek személyes adatainak a vonatkozó jogszabályok alapján történő titkos kezelését kérelmezem.

Budapest, 2013. augusztus 21.

Tisztelettel:

Demján Sándor
elnök
Országos Takarékszövetkezeti Szövetség
Indítványozó
nevében

Varga Antal
ügyvezető

Képviseletében eljárva:

Dr. Petrovai György

dr. Petrovai György
egyéni ügyvéd

Melléklet:

- “15 éves az országos Takarékszövetkezeti Szövetség” című kiadványt [I/6. szám]
- Többször – utolsóként 2004. március 31-én – módosított Integrációs Szerződés [I/7. szám]
- Az OTSZ 2012. május 30-tól hatályos alapszabálya [I/8. szám]
- A Takarékbank 2013. május 08-tól hatályos alapszabálya [I/9. szám]
- A Takarékbank 2012-es beszámolója [I/10. szám]
- A Köztársasági Elnök átirata az Országgyűlésnek [I/11. szám]
- Kivonat a holland szövetkezeti szektor sajátosságairól [I/12. szám]
- A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének kockázati jelentése - 2013.I. [I/13. szám]
- Az OTIVA intézményvédelmi rendszerének minősítéséről szóló H-EN-I-566/2013. számú PSZÁF határozat [I/14. szám]